

www.wphat.com

สำหรับนิสิต นักศึกษาด้านกฎหมายทุกระดับ
นักกฎหมาย และผู้สนใจทั่วไป

ประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณา

ความแพ่ง

ฉบับสมบูรณ์

ปรับปรุงใหม่
ล่าสุด

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๐
พร้อมด้วยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค
พ.ศ. ๒๕๕๐ ระเบียบฯ ข้อบังคับฯ ที่เกี่ยวข้อง
และโครงสร้างการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง

รวบรวมโดย

วรากรณ์ ศรีศกุน

ผู้พิพากษา

ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณา ความแพ่ง

ฉบับสมบูรณ์

ปรับปรุงใหม่
ล่าสุด

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๐
พร้อมด้วยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค
พ.ศ. ๒๕๕๐ ระเบียบฯ ช้อบังคับฯ ที่เกี่ยวข้อง
และโครงสร้างการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง

รวบรวมโดย

วรารณ์ คริสณุ

ผู้พิพากษา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉบับสมบูรณ์

วราภรณ์ คริศณ

ฉบับพิมพ์ที่ 1 พิมพ์ครั้งแรก ตุลาคม 2551

สงวนสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ห้ามทำซ้ำ ตัดแปลง หรือนำไปเผยแพร่ ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้
นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากบริษัทวิทย์พัฒน จำกัด

จัดทำรูปเล่ม จัดพิมพ์ และจำหน่ายโดย

บริษัทวิทย์พัฒน จำกัด

52/103-104 บางกะปิสแควร์ ถนนรามคำแหง

เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 02 3749915 (หลายคู่สาย)

โทรสาร 02 3746495

ที่อยู่อีเมล contact@wphat.com

ราคา 110 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ไทย.

[กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง]

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉบับสมบูรณ์.--กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน, 2551.

280 หน้า.

1. วิธีพิจารณาความแพ่ง. I. วราภรณ์ คริศณ, ผู้รวบรวม. II. ชื่อเรื่อง.

347.05

ISBN 978-974-224-717-1

ท่านที่ต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้ กรุณาสอบถามหรือสั่งซื้อได้ที่
บริษัทวิทย์พัฒน จำกัด โทร. 02 3749915-6 หรือตามที่อยู่ด้านบน

หากท่านมีข้อติชม หรือคำแนะนำเกี่ยวกับหนังสือหรือบริการของบริษัทฯ กรุณาส่งจดหมายถึง
ผู้จัดการฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ตามที่อยู่ด้านบน หรือส่งอีเมลที่ admin@wphat.com จักเป็นพระคุณยิ่ง

คำนำ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉบับสมบูรณ์ เล่มนี้ เกิดจากการรวบรวมกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่มีตราชั้น แต่เดิมและแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน (ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑) นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี ผู้บริโภค ข้อบังคับและข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ระเบียบที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกา เป็นต้น เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้ ทั้งในการค้นคว้า ศึกษา และการปฏิบัติงาน ของนักเรียน นักศึกษา และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ผู้รวบรวมหวังว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายรวมทั้งข้อบังคับและระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ได้รวบรวมขึ้นนี้จะประโยชน์แก่ผู้ใช้ตามสมควร

วิศยพัฒน์

(วรารณ ตรีศุณ)

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสงขลา

สารบัญ

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

พุทธศักราช ๒๔๗๗

๖

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๑๓

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยการส่งคำคู่ความหรือเอกสาร

ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล

หรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งโดยทางไปรษณีย์

โทรสาร หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. ๒๕๕๐

๒๒๒

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ว่าด้วยการไม่รับคดีซึ่งขัดกฎหมายหรือข้อเท็จจริง

ที่อุทธรณ์หรือฎีกาจะไม่เป็นสาระอันควรแก่การพิจารณา

ไว้พิจารณาพิพากษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๒๖

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค

พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๒๙

ระเบียบคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม

ว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าพนักงานคดี

พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๕๘

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณา

และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดี

ในคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๕๙

วิทย์พัฒน์

โครงสร้างการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งโดยสองเขบ

๒๗๒

ตัวอย่างการเขียนเล่ม

พระราชบัญญัติ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตน์จาตุรนต์

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่าสมควรที่จะยกเลิกบรรดากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งต่างๆที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้ และให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแทน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

- **มาตรา ๑** พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗”
- **มาตรา ๒*** ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- **มาตรา ๓** ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามที่ได้ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในศาลทั่วไปตลอดราชอาณาจักร ยกเว้นแต่ในศาลพิเศษที่มีข้อบังคับสำหรับศาลนั้น และถ้ามีกฎหมายให้ใช้ธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายทางศาสนาในศาลใด ให้ศาลนั้นยกธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายนั้นๆมาใช้แทนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ เว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันไว้ให้ใช้ประมวลกฎหมายนี้

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้บังคับแก่คดีความทั้งปวงซึ่งค้างชำระอยู่ในศาลเมื่อวันใช้ประมวลกฎหมายนี้ หรือที่ได้ยื่นต่อศาลภายหลังวันนั้น ไม่ว่าจะมูลคดีจะได้เกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้นั้น

- **มาตรา ๔** ตั้งแต่วันใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นๆในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๗๒๓ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๘

- **มาตรา ๕*** ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องต่อไปนี้

(๑) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องเจ้าพนักงานบังคับคดี รวมทั้งการกำหนดค่าธรรมเนียมนอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายนี้ ตลอดจนการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น

(๒) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยึดและอายัด และการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นตัวเงินโดยวิธีขายทอดตลาดหรือโดยวิธีอื่น และในเรื่องวิธีการบังคับคดีทางอื่นที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะพึงปฏิบัติ

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

- **มาตรา ๖**** ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจออกข้อบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การแต่งตั้ง การระบุดำ และ การสาบานของล่าม ผู้แปล และผู้เชี่ยวชาญ การกำหนดจำนวนค่าป่วยการ และการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น

(๒) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องเจ้าพนักงานศาล รวมทั้งการกำหนดค่าธรรมเนียมนอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายนี้ ตลอดจนการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น

*มาตรา ๕ แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

**มาตรา ๖ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

- (๓) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการเก็บรักษาและการทำลายสารบบความ สารบบคำพิพากษา สมุดคำพิพากษา และสารบบอื่นๆของศาล ตลอดจนสำนวนความทั้งหลาย
- (๔) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยื่นเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล เพื่อยื่นต่อศาลหรือเพื่อส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง และในเรื่องการขอร้องด้วยวาจาเพื่อให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีมิโนสาเร่
- (๕) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องที่คู่ความฝ่ายหนึ่งจะส่งต้นฉบับเอกสารไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง
- ข้อบังคับนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

สารบัญ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ภาค ๑ บททั่วไป

มาตรา

ลักษณะ ๐ บทวิเคราะห์ศัพท์

๐

ลักษณะ ๒ ศาล

หมวด ๑ เขตอำนาจศาล

๒-๑๐

หมวด ๒ การคัดค้านผู้พิพากษา

๑๑-๑๔

หมวด ๓ อำนาจและหน้าที่ของศาล

๑๕-๓๔

หมวด ๔ การนั่งพิจารณา

๓๕-๔๕

หมวด ๕ รายงานและสำนวนความ

๔๖-๕๔

ลักษณะ ๓ คู่ความ

๕๕-๖๖

ลักษณะ ๔ การยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสาร

๖๗-๘๓ ยี่สิบ

ลักษณะ ๕ พยานหลักฐาน

หมวด ๑ หลักทั่วไป

๘๔-๑๐๕

หมวด ๒ ว่าด้วยการมาศาลของพยาน

และการซักถามพยาน

๑๐๖-๑๒๑

หมวด ๓ การนำพยานเอกสารมาสืบ

๑๒๒-๑๒๗ ทั่วไป

หมวด ๔ การตรวจและการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญโดยศาล

๑๒๘-๑๓๐

ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง

หมวด ๑ หลักทั่วไปว่าด้วยการชี้ขาดตัดสินคดี

๑๓๑-๑๓๙

หมวด ๒ ข้อความและผลแห่งคำพิพากษาและคำสั่ง

๑๔๐-๑๔๔

หมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม

ส่วนที่ ๑ การกำหนดและการชำระค่าฤชาธรรมเนียม
และการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ๑๔๙-๑๖๐

ส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบที่สุด
ในค่าฤชาธรรมเนียม ๑๖๑-๑๖๙/๓

ภาค ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

ลักษณะ ๑ วิธีพิจารณาสამัญญในศาลชั้นต้น ๑๗๐-๑๘๘

ลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาวิสามัญญในศาลชั้นต้น

หมวด ๑ วิธีพิจารณาคติมนโสาเร่ ๑๘๙-๑๙๖

หมวด ๒ การพิจารณาโดยขาดนัด

ส่วนที่ ๑ การขาดนัดยื่นคำให้การ ๑๙๗-๑๙๙ ฌ

ส่วนที่ ๒ การขาดนัดพิจารณา ๒๐๐-๒๐๙

หมวด ๓ อนุญาโตตุลาการ ๒๑๐-๒๒๒

ภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา วิทยพัฒน์

ลักษณะ ๑ อุทธรณ์ ๒๒๓-๒๔๖

ลักษณะ ๒ ฎีกา ๒๔๗-๒๕๒

ภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ลักษณะ ๑ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

หมวด ๑ หลีกทั่วไป ๒๕๓-๒๖๕

หมวด ๒ คำขอในเหตุฉุกเฉิน ๒๖๖-๒๗๐

ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

หมวด ๑ หลีกทั่วไป ๒๗๑-๓๐๒

หมวด ๒ วิธียึดทรัพย์ อายัดทรัพย์ และการจ่ายเงิน ๓๐๓-๓๒๓

ตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

- ตาราง ๑ ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าขึ้นศาล)
- ตาราง ๒ ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าธรรมเนียมอื่นๆ)
- ตาราง ๓ ค่าสืบพยานหลักฐานนอกศาล
- ตาราง ๔ ค่าป่วยการ ค่าพาหนะ และค่าเช่าที่พักของพยาน กับค่ารังวัดทำแผนที่
- ตาราง ๕ ค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี
- ตาราง ๖ ค่าทนายความ
- ตาราง ๗ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

วิทย์พัฒน์

ตัวอย่างภายในเล่ม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ภาค ๑ บททั่วไป

ลักษณะ ๑

บทวิเคราะห์ศัพท์

- มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น
 - (๑) “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง
 - (๒) “คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้รับรอง คู่คุ้มครอง บังคับตาม หรือเพื่อการใช้ซึ่งสิทธิหรือหน้าที่
 - (๓) “คำฟ้อง” หมายความว่า กระบวนพิจารณาใดๆที่โจทก์ได้เสนอข้อหาต่อศาล ไม่ว่าจะได้เสนอด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือ ไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลชั้นต้นหรือชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา ไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้องเพิ่มเติมหรือแก้ไขหรือฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามาในคดีไม่ว่าด้วยสมัคใจหรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่
 - (๔) “คำให้การ” หมายความว่า กระบวนพิจารณาใดๆซึ่งคู่ความฝ่ายหนึ่งยกข้อต่อสู้เป็นข้อแก้คำฟ้องตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้นอกจากคำแถลงการณ์

- (๕) “คำคู่ความ” หมายความว่า บรรดาคำฟ้อง คำให้การ หรือคำร้อง ทั้งหลายที่ยื่นต่อศาลเพื่อตั้งประเด็นระหว่างคู่ความ
- (๖) “คำแถลงการณ์” หมายความว่า คำแถลงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ซึ่งคู่ความฝ่ายหนึ่งกระทำหรือยื่นต่อศาล ด้วยมุ่งหมายที่จะเสนอความเห็นต่อศาลในข้อความในประเด็นที่ได้ยกขึ้นอ้างในคำคู่ความ หรือในปัญหาข้อใดที่ศาลจะพึงมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ซึ่งในข้อเหล่านี้คู่ความฝ่ายนั้นเพียงแต่แสดง หรือกล่าวทบทวน หรือยืนยัน หรืออธิบายข้อความแห่งคำพยานหลักฐานและปัญหา ข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงทั้งปวง คำแถลงการณ์อาจรวมอยู่ในคำ คู่ความ
- (๗) “กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การกระทำใดๆตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ อันเกี่ยวข้องกับคดีซึ่งได้กระทำไปโดยคู่ความ ในคดีนั้น หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งของศาล ไม่ว่าจะการนั้นจะเป็น โดยคู่ความฝ่ายใดทำต่อศาลหรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือศาล ทำต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทุกฝ่าย และรวมถึงการส่ง คำคู่ความและเอกสารอื่นๆตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้
- (๘) “การพิจารณา” หมายความว่า กระบวนการพิจารณาทั้งหมดในศาลใด ศาลหนึ่ง ก่อนศาลนั้นชี้ขาดตัดสินหรือจำหน่ายคดีโดยคำพิพากษา หรือคำสั่ง
- (๙) “การนั่งพิจารณา” หมายความว่า การที่ศาลออกนั่งเกี่ยวกับการ พิจารณาคดี เช่น ชั่งสองสถาน สืบพยาน ทำการไต่สวน ฟังคำขอ ต่างๆ และฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจา
- (๑๐) “วันสืบพยาน” หมายความว่า วันที่ศาลเริ่มต้นทำการสืบพยาน
- (๑๑) “คู่ความ” หมายความว่า บุคคลผู้ยื่นคำฟ้องหรือถูกฟ้องต่อศาล และเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้รวมถึง

บุคคลผู้มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้นๆตามกฎหมาย หรือ
ในฐานะทนายความ

- (๑๒) “บุคคลผู้ไร้ความสามารถ” หมายความว่า บุคคลใดๆซึ่งไม่มี
ความสามารถตามกฎหมาย หรือความสามารถถูกจำกัดโดย
บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความ
สามารถ
- (๑๓) “ผู้แทนโดยชอบธรรม” หมายความว่า บุคคลซึ่งตามกฎหมายมี
สิทธิที่จะทำการแทนบุคคลผู้ไร้ความสามารถ หรือเป็นบุคคลที่จะ
ต้องให้คำอนุญาต หรือให้ความยินยอมแก่ผู้ไร้ความสามารถ
ในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
- (๑๔)* “เจ้าพนักงานบังคับคดี” หมายความว่า เจ้าพนักงานในสังกัด
กรมบังคับคดีหรือพนักงานอื่นผู้มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายที่ใช้อยู่ ในอันที่จะปฏิบัติตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในภาค ๔
แห่งประมวลกฎหมายนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่าง
การพิจารณา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้
หมายความรวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานบังคับคดี
ให้ปฏิบัติการแทน

* มาตรา ๑ (๑๔) แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๔

ลักษณะ ๒

ศาล

หมวด ๑

เขตอำนาจศาล

- **มาตรา ๒** ห้ามมิให้เสนอคำฟ้องต่อศาลใด เว้นแต่
 - (๑) เมื่อได้พิจารณาถึงสภาพแห่งคำฟ้องและชั้นของศาลแล้ว ปรากฏว่าศาลนั้นมีอำนาจที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และ
 - (๒) เมื่อได้พิจารณาถึงคำฟ้องแล้ว ปรากฏว่าคดีนั้นอยู่ในเขตศาลนั้น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยศาลที่จะรับคำฟ้อง และตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดเขตศาลด้วย
- **มาตรา ๓*** เพื่อประโยชน์ในการเสนอคำฟ้อง
 - (๑) ในกรณีที่มีมูลคดีเกิดขึ้นในเรือไทยหรืออากาศยานไทยที่อยู่นอกราชอาณาจักร ให้ศาลแพ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ
 - (๒) ในกรณีที่จำเลยไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร
 - (ก) ถ้าจำเลยเคยมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่ใดในราชอาณาจักรภายในกำหนดสองปีก่อนวันที่มีการเสนอคำฟ้อง ให้ถือว่าที่นั้นเป็นภูมิลำเนาของจำเลย

* มาตรา ๓ แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

(ข) ถ้าจำเลยประกอบหรือเคยประกอบกิจการทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในราชอาณาจักรไม่ว่าโดยตนเองหรือตัวแทน หรือโดยมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ติดต่อในการประกอบกิจการนั้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่าสถานที่ที่ใช้หรือเคยใช้ประกอบกิจการหรือติดต่อดังกล่าว หรือสถานที่อื่นเป็นถิ่นที่อยู่ของตัวแทนหรือของผู้ติดต่อในวันที่มีการเสนอคำฟ้องหรือภายในกำหนดสองปีก่อนนั้น เป็นภูมิลำเนาของจำเลย

• **มาตรา ๔*** เว้นแต่จะมีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่น

(๑) คำฟ้อง ให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล ไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่

(๒) คำร้องขอ ให้เสนอต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลหรือต่อศาลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

• **มาตรา ๔ ทวิ**** คำฟ้องเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือสิทธิหรือประโยชน์เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้เสนอต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาล ไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่ หรือต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

• **มาตรา ๔ ตริ***** คำฟ้องอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ทวิ ซึ่งจำเลยมีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรและมูลคดีมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ถ้าโจทก์เป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อศาลแพ่งหรือต่อศาลที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

*มาตรา ๔ แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

** , *** มาตรา ๔ ทวิ และมาตรา ๔ ตริ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

คำฟ้องตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเลยมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่
ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร โจทก์จะเสนอ
คำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาลก็ได้

- **มาตรา ๔ จัตวา*** คำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดก ให้เสนอต่อศาลที่เจ้ามรดกมี
ภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลในขณะถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่เจ้ามรดกไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อ
ศาลที่ทรัพย์สินมรดกอยู่ในเขตศาล

- **มาตรา ๔ เบญจ**** คำร้องขอเพิกถอนมติของที่ประชุมหรือที่ประชุมใหญ่ของ
นิติบุคคล คำร้องขอเลิกนิติบุคคล คำร้องขอตั้งหรือถอนผู้ชำระบัญชีของ
นิติบุคคล หรือคำร้องขออื่นใดเกี่ยวกับนิติบุคคล ให้เสนอต่อศาลที่
นิติบุคคลนั้นมีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในเขตศาล

- **มาตรา ๔ ฉ***** คำร้องขอเกี่ยวกับทรัพย์สินที่อยู่ในราชอาณาจักรก็ดี คำร้องขอ
ที่หากศาลมีคำสั่งตามคำร้องขอนั้นจะเป็นผลให้ต้องจัดการหรือเลิก
จัดการทรัพย์สินที่อยู่ในราชอาณาจักรก็ดี ซึ่งมูลคดีมิได้เกิดขึ้นใน
ราชอาณาจักรและผู้ร้องไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรให้เสนอต่อศาล
ที่ทรัพย์สินดังกล่าวอยู่ในเขตศาล

- **มาตรา ๕****** คำฟ้องหรือคำร้องขอซึ่งอาจเสนอต่อศาลได้สองศาลหรือกว่านั้น
ไม่ว่าจะเป็นเพราะภูมิลำเนาของบุคคลก็ดี เพราะที่ตั้งของทรัพย์สินก็ดี
เพราะสถานที่ที่เกิดมูลคดีก็ดี หรือเพราะมีข้อหาหลายข้อก็ดี ถ้า
มูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน โจทก์หรือผู้ร้องจะเสนอคำฟ้องหรือ
คำร้องขอต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็ไ้

*, **, ***มาตรา ๔ จัตวา มาตรา ๔ เบญจ และมาตรา ๔ ฉ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่ง
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒)
พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

**** มาตรา ๕ แก้ไขโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

- **มาตรา ๖*** ก่อนยื่นคำให้การ จำเลยชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลที่โจทก์ได้ยื่นคำฟ้องไว้ขอให้โอนคดีไปยังศาลอื่นที่มีเขตอำนาจได้ คำร้องนั้นจำเลยต้องแสดงเหตุที่ยกขึ้นอ้างอิงว่าการพิจารณาคดีต่อไปในศาลนั้นจะไม่สะดวก หรือจำเลยอาจไม่ได้รับความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องนั้นก็ได้

ห้ามมิให้ศาลออกคำสั่งอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ศาลที่จะรับโอนคดีไปนั้นได้ยินยอมเสียก่อน ถ้าศาลที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอม ก็ให้ศาลที่จะโอนคดีนั้นส่งเรื่องให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชั้นขาด คำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

- **มาตรา ๗**** บทบัญญัติในมาตรา ๔ มาตรา ๔ ทวิ มาตรา ๔ ตริ มาตรา ๔ จัตวา มาตรา ๔ เบญจ มาตรา ๔ ฉ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติดังต่อไปนี้

- (๑) คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอภายหลังเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลใด ให้เสนอต่อศาลนั้น
- (๒) คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลซึ่งคำฟ้องหรือคำร้องขอนั้นจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วนและถูกต้องนั้น ให้เสนอต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีตามมาตรา ๓๐๒
- (๓) คำร้องตามมาตรา ๑๐๑ ถ้าได้เสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลใดแล้ว ให้เสนอต่อศาลนั้น ในกรณีที่ยังไม่ได้เสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลใด ถ้าพยานหลักฐานซึ่งจะเรียกมาสืบหรือบุคคลหรือทรัพย์สินหรือสถานที่ที่จะต้องตรวจอยู่ในเขตศาลใด ให้เสนอต่อศาลนั้น

* ** มาตรา ๖ และมาตรา ๗ แก้ไขโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

(๔) คำร้องที่เสนอให้ศาลถอนคืนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือการอนุญาตที่ศาลได้ให้ไว้ก็ดี คำร้องที่เสนอให้ศาลถอดถอนบุคคลใดจากฐานะที่ศาลได้แต่งตั้งไว้ก็ดี คำร้องที่เสนอให้ศาลมีคำสั่งใดที่เกี่ยวกับการถอนคืนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือการอนุญาตหรือที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งเช่นว่านั้นก็ดี คำร้องขอหรือคำร้องอื่นใดที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งไปแล้วก็ดี ให้เสนอต่อศาลในคดีที่ได้มีคำสั่ง การอนุญาตการแต่งตั้ง หรือคำพิพากษานั้น

- **มาตรา ๘** ถ้าคดีสองเรื่องซึ่งมีประเด็นอย่างเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจสองศาลต่างกัน และศาลทั้งสองนั้นได้ยกคำร้องทั้งหลายที่ได้ยื่นต่อศาลขอให้คดีทั้งสองได้พิจารณาพิพากษารวมในศาลเดียวกันนั้นเสีย ตราบใดที่ศาลใดศาลหนึ่งยังมีได้พิพากษาคดีนั้นๆ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เพื่อขอให้มีคำสั่งให้ศาลใดศาลหนึ่งจำหน่ายคดี ซึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณานั้นออกเสียจากสารบบความ หรือให้โอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้ แล้วแต่กรณี

คำสั่งใดๆของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

- **มาตรา ๙** ในกรณีดังที่กล่าวในมาตราก่อนนั้น ถ้าศาลใดศาลหนึ่งได้พิพากษาคดีแล้ว และได้มีการยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษานั้น คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ ขอให้ มีคำสั่งให้งดการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์นั้นไว้ก่อนจนกว่าอีกศาลหนึ่งจะได้พิพากษาคดีอีกเรื่องหนึ่งเสร็จแล้วก็ได้ และถ้าได้มีการอุทธรณ์คดีเรื่องหลังนี้ ก็ให้ศาลอุทธรณ์รวมนิพนธ์คดีทั้งสองนั้นโดยคำพิพากษาเดียวกัน ถ้าคดีเรื่องหลังนั้นไม่มีอุทธรณ์ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔๖
- **มาตรา ๑๐** ถ้าไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นที่มีเขตศาลเหนือคดีนั้นได้โดยเหตุสุดวิสัย คู่ความฝ่ายที่เสียหายหรืออาจเสียหายเพราะการนั้น

หนังสือ **ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉบับสมบูรณ์** เล่มนี้รวบรวมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฉบับที่ทันสมัย มีการปรับปรุงใหม่ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจนถึงฉบับที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๕๐ และกฎหมายอื่นๆที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๐ ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการไม่รับคดีซึ่งข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่อุทธรณ์หรือฎีกาจะไม่เป็นสาระอันควรแก่การพิจารณาไว้พิจารณาพิพากษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ระเบียบคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าพนักงานคดี พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการส่งคำคู่ความหรือเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งโดยทางไปรษณีย์ โทรสาร หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๐ พร้อมด้วยโครงสร้างการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งโดยสังเขป เหมาะสำหรับผู้ที่ศึกษาด้านกฎหมายทุกระดับ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย และผู้สนใจทั่วไป

www.wphat.com

ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง
ฉบับสมบูรณ์

หมวด กฎหมาย

ISBN 978-974-224-717-1

9 789742 247171

ราคา 110 บาท